

Commission
européenne

Ühendkuningriigi EList väljaastumise leping LAHTISELETATULT

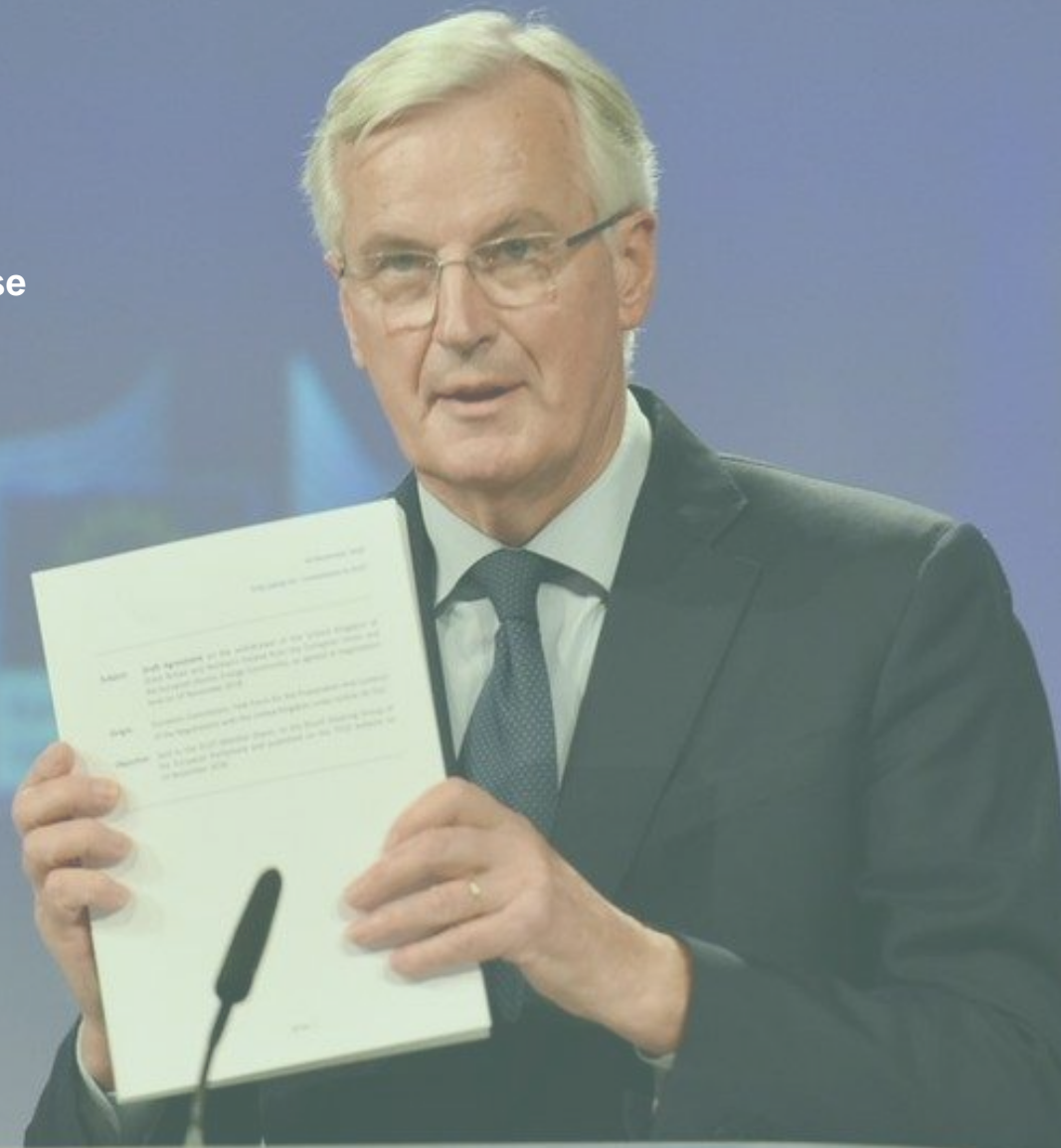
“ Me oleme pidanud läbirääkimisi koos Ühendkuningriigiga, mitte kunagi Ühendkuningriigi vastu.

Kokkulepe on vajalik samm Ühendkuningriigi ja ELi vahel usalduse loomiseks. Järgmisena peame looma enneolematu ja ambitsioonika partnerluse.

Ühendkuningriik jääb meie sõbraks, partneriks ja liitlaseks.

”

Euroopa Komisjoni pealäbirääkija Michel Barnier Euroopa Ülemkogu (artikkel 50) erakorralisel kohtumisel 25. novembril 2018

Commission européenne
European Commission

MIDA VÄLJAASTUMISLEPING ENDAST KUJUTAB?

Ühendkuningriik lahkub EList 29. märtsi 2019. aasta keskööl.

Väljaastumislepinguga tagatakse, et see toimub **korralduslikult**.

Euroopa Liidu lepingu artikli 50 lõige 2:

„Liikmesriik, kes otsustab välja astuda, teatab oma kavatsusest Euroopa Ülemkogule.

Euroopa Ülemkogult saadud suuniste kohaselt räägib liit selle riigiga läbi ja sõlmib **lepingu**, milles sätestatakse riigi väljaastumise kord, võttes arvesse tema ja liidu **tulevaste suhete raamistikku**. [...]

OLULISTE SÜNDMUSTE KRONOLOOGIA

29. märts
2017

19. juuni
2017

8. detsember
2017

19. märts
2018

19. juuni
2018

14. november
2018

25. november
2018

Välja-
astumisest
teatamine

Läbi-rääkimiste
algus

Ühis-aruanne

Väljaastumis-
lepingu projekt

Ühisavaldus

Välja-
astumis-
lepingu lõplik
versioon

Peaminister Theresa May teatab Euroopa Ülemkogule Ühendkuningriigi kavatsusest Euroopa Liidust välja astuda.

Kõigepealt käsitletakse kolme peamist väljaastumisega seotud küsimust: **kodanike õigused, finantsarveldus** ning kuidas vältida **lirimaa saarel** range piirikontrolli kehtestamist.

Selles esitatakse valdkonnad, kus on kolme peamise väljaastumisega seotud küsimuse ja **muude lahkumisküsimuste osas** kokkuleppele jõutud.

Komisjoni soovitus Euroopa Ülemkogule (artikkel 50) järeldatakse, et läbirääkimiste esimeses etapis on tehtud piisavaid edusamme

Projektis esitatakse detsembrikuine ühisaruanne **õiguslikus vormis**. Selles tuuakse esile kokkuleppeid ja erimeelsusi.

Selles kirjeldatakse läbirääkijate tasandil tehtud **täiendavaid edusamme**.

Läbirääkijad jõuavad kokkuleppeni. Euroopa Komisjon esitab Euroopa Ülemkogule soovitus, milles järeldatakse, et tehtud on olulisi edusamme, mis võimaldavad läbirääkimised lõpetada.

Poliitiline deklaratsioon

ELi juhid kiidavad väljaastumislepingu heaks ning võtavad vastu deklaratsiooni tulevaste suhete raamistiku kohta.

Lepingu sõlmimise etapid

Euroopa
Ülemkogu
(artikkel 50)

Kiidab
väljaastumis-
lepingu **heaks**

Euroopa
Komisjon

Teeb
**nõukogule
ettepaneku**
anda luba
väljaastumis-
leping
allkirjastada ja
sõlmida

Nõukogu
(artikkel 50)

Annab loa
väljaastumis-
leping
allkirjastada ja
edastab selle
nõusoleku
saamiseks
**Euroopa
Parlamendile**

Euroopa
Parlament

Nõusoleku-
menetlus

Nõukogu
(artikkel 50)

Sõlmib
väljaastumis-
lepingu

30. märts
2019

Kell 00.00
Kesk-Euroopa
aja järgi saab
Ühend-
kuningriigist
kolmas riik.
Algab
ülemineku-
periood.

Ühendkuningriik ratifitseerib väljaastumislepingu
kooskõlas oma põhiseadusest tulenevate nõuetega.

ELi prioriteedid Brexiti läbirääkimistel

vastavalt Euroopa Ülemkogu (artikkel 50) 29. aprilli ja 15. detsembri 2017. aasta suunistele

„Liidu üldine eesmärk nende läbirääkimiste käigus on seista liidu ning selle kodanike, ettevõtete ja liikmesriikide huvide eest“

Etapiviisiline lähenemine, millega tagatakse
korrakohane väljaastumine

Kaitsta **kodanikke**, kes on rajanud oma elu
Ühendkuningriigi ELi liikmesusest tulenevatele õigustele

Tagada, et nii liit kui ka Ühendkuningriik täidavad
finantskohustused, mis tulenevad kogu perioodist, mil
Ühendkuningriik oli liidu liige

Jätkata **suure reede kokkuleppes** sätestatud rahu ja
leppimise eesmärgi toetamist ning **rahuprotsessi**
saavutuste, hüvede ja kohustuste toetamist ja kaitsmist
lirimaa saarel

KAASAV JA LÄBIPAISTEV PROTSESS

Koos ELi 27 liikmesriigi ja Euroopa Parlamendiga:

Lepingu üle peeti läbirääkimisi **Euroopa Ülemkogu (artikkel 50) suuniste alusel**. Korrapäraseid kohtumisi erinevatel tasanditel peeti nii ELi 27 liikmesriigi kui ka **Euroopa Parlamendi Brexiti juhtrühmaga**.

Aktiivne kuulamine:

Tõendite kogumisele on täiendavalt kaasa aidanud **ELi nõuandvad organid ja sidusrühmad**.

Enneolematu läbipaistvus:

Avalikustati kõik ELi liikmesriikidele, nõukogule, Euroopa Parlamendile ja Ühendkuningriigile edastatud dokumendid, samuti nagu Euroopa Ülemkogu suunised, ELi läbirääkimispositsioonide aluseks olevad kesksed põhimõtted ja kõik muud olulised dokumendid.

Michel Barnier külastas sageli EL 27 liikmesriike, et pidada nõu valitsuste ja parlamentide esindajate, sotsiaalpartnerite ja sidusrühmadega.

PEAMISED VÄLJAASTUMISLEPINGUS KÄSITLETAVAD VALDKONNAD (1/2)

Ühissätted (I osa)

- ▶ Kehtestatakse mitut valdkonda käsitlevad klauslid väljaastumislepingust õigesti arusaamiseks ja selle õigeks toimimiseks.

Väljaastumisega seotud küsimused (III osa)

- ▶ Tagatakse korrakohane väljaastumine, eelkõige üleminekuperioodi lõpus pooleliolevate menetluste ja praeguse kohaldatava korra sujuv lõpetamine.

Finantsarveldus (V osa)

- ▶ Tagatakse, et Ühendkuningriik ja EL täidavad kõik finantskohustused, mis on võetud ühiselt sel ajal, kui Ühendkuningriik oli liikmesriik.

Kodanike õigused (II osa)

- ▶ Kaitstakse üle kolme miljoni Ühendkuningriigis elava ELi kodaniku ja üle miljoni ELi liikmesriikides elava Ühendkuningriigi kodaniku eluvalikuid, säilitatakse nende õigus vastuvõtvast riigis elada, töötada või õppida.

Üleminek (IV osa)

- ▶ Kehtestatakse kuni 2020. aasta lõpuni kestav üleminekuperiood, mida võib ühe korra ühe või kahe aasta võrra pikendada.
- ▶ Tagatakse ELi õiguse jätkuv kohaldamine Ühendkuningriigis ja Ühendkuningriigi suhtes selle perioodi vältel (kuid ilma Ühendkuningriigi osalemiseta ELi institutsioonide ja juhtimisstruktuuride töös)
- ▶ Antakse ametiasutustele, ettevõtjatele ja kodanikele rohkem aega kohanemiseks.

PEAMISED VÄLJAASTUMISLEPINGUS KÄSITLETAVAD VALDKONNAD (2/2)

Juhtimine (VI osa)

- ▶ Tagatakse lepingu tulemuslik haldamine, rakendamine ja täitmine, kaasa arvatud vaidluste lahendamise mehhanismi olemasolu.

Küprosel asuvate suveräänsete baasipiirkondade protokoll

- ▶ Kaitstakse suveräänsetes baasipiirkondades elavate ja töötavate küproslaste huve.

Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokoll

- ▶ Iirimaa ja Põhja-Iirimaa vahel ei rakendata ranget piirikontrolli.
- ▶ Ei vähendata 1998. aasta suure reede (Belfasti) kokkuleppes sätestatud õigusi. Kaitstakse koostööd saare põhja- ja lõunaosa vahel.
- ▶ Hoitakse jõus Iirimaa ja Ühendkuningriigi vaheline ühise reisipiirkonna kord ja säilitatakse ühtne elektrienergiaturg.

Gibraltari protokoll

- ▶ Üleminekuperioodil nähakse Hispaania ja Ühendkuningriigi vahel ette mitut poliitikavaldkonda hõlmav halduskoostöö Gibraltari küsimuses, selle raames käsitletakse ka kodanike õiguste alaste väljaastumislepingu sätete rakendamist.

I osa: ÜHISSÄTTED

▶ Väljaastumislepingu sätetel **peavad olema Ühendkuningriigis selgelt samasugused õiguslikud tagajärjed nagu ELis ja selle liikmesriikides**

▶ Ühendkuningriigi kohtud peavad järjepidevalt tõlgendama **Euroopa Liidu Kohtu praktikat** kohtuasjades, milles on tehtud otsus enne üleminekuperioodi lõppu, ning võtma nõuetekohaselt arvesse ka Euroopa Liidu Kohtu praktikat kohtuasjades, milles on tehtud otsus pärast seda kuupäeva

▶ **Ülimuslikkus:** Ühendkuningriigi õigus- ja haldusasutused on volitatud **jätma kohaldamata lepinguga vastuolus olevad või kokkusobimatud riigisiseseid õigusnormid.**

▶ **Otsene mõju:** huvitatud isikud võivad nii Ühendkuningriigi kui ka ELi liikmesriikide kohtutes vahetult väljaastumislepingule viidata.

▶ Väljaastumislepingus sisalduvaid viiteid liidu õigusele tuleb mõista **koos uute õigusaktide ja muudatustega, mis jõustuvad üleminekuperioodi ajal.**

II osa: KODANIKE ÕIGUSED

Väljaastumislepinguga säilitatakse üle kolme miljoni Ühendkuningriigis elava ELi kodaniku ja üle miljoni ELi liikmesriikides elava Ühendkuningriigi kodaniku õigus vastuvõtvasse riiki elama jääda.

Isiklikumalt: keda see puudutab?

Üleminekuperioodi lõpul ELi vaba liikumise õiguse alusel **Ühendkuningriigis elavad ELi kodanikud** ja **ühes 27st ELi liikmesriigist elavad Ühendkuningriigi kodanikud**.

ELi õiguse kohaselt õigustatud **pereliikmetele** (praegune abikaasa või registreeritud partner, vanemad, vanavanemad, lapsed, lapselapsed ja kodanikuga püsivat suhet omav partner), kes ei ela veel ELi kodaniku või Ühendkuningriigi kodanikuga samas vastuvõtvast riigis, antakse võimalus tulevikus nendega ühineda.

Lapsed on kaitstud, olenemata sellest, kus nad on enne või pärast Ühendkuningriigi väljaastumist sündinud.

Piirialatöötajate ja piiriala füüsilisest isikust ettevõtjate õigused on kaitstud ka nendes riikides, kus nad töötavad.

Millised õigused on kaitstud?

ELi kodanikud ja Ühendkuningriigi kodanikud ning nende pereliikmed võivad vastuvõtvas riigis edasi elada, töötada või õppida.

Elamisõigus

- ▶ Elamisõiguse sisulised tingimused on samasugused, nagu on sätestatud ELi kehtivas vaba liikumise õiguses.

Sotsiaalkindlustus

- ▶ Isikutel säilib õigus tervishoiuteenustele, pensionile ja muudele sotsiaalkindlustushüvitistele ning kui neil on ühes riigis õigus rahalist hüvitist saada, võivad nad seda põhimõtteliselt saada ka juhul, kui otsustavad elada mõnes muus riigis.

Kodanike suhtes kohaldatakse täiel määral keeldu neid ükskõik mil viisil kodakondsuse alusel diskrimineerida ning õigust vastuvõtva riigi kodanikega võrdsele kohtlemisele.

Töötajad ja füüsilisest isikust ettevõtjad

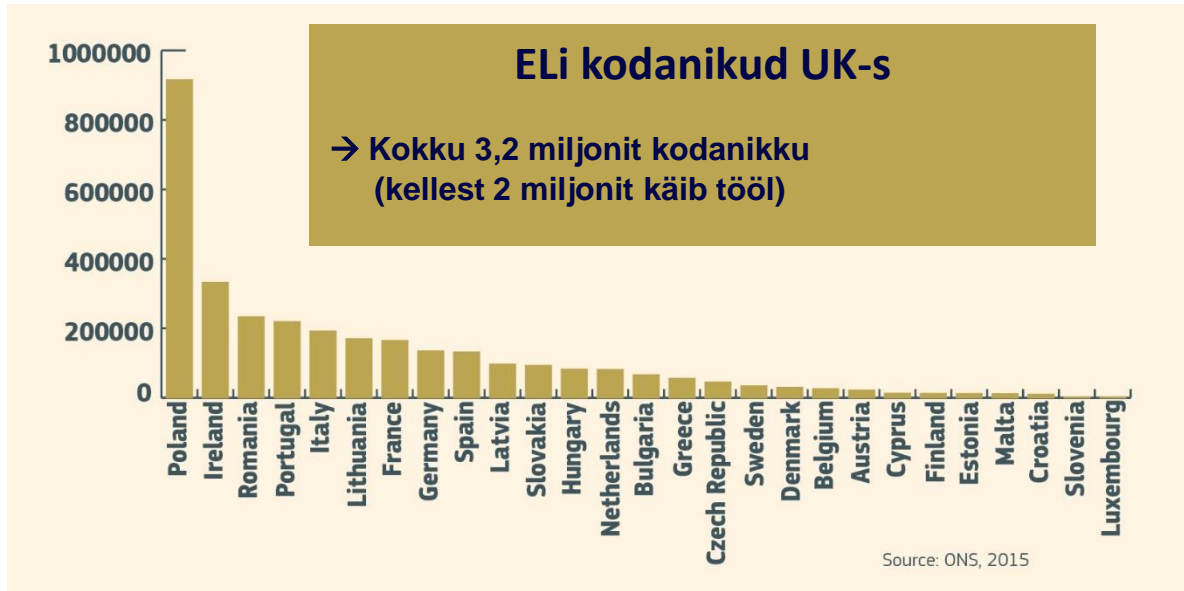
- ▶ Väljaastumislepinguga hõlmatud isikutel on õigus tööle asuda või füüsilisest isikust ettevõtjana majandustegevusega tegeleda. Samuti säilivad neil kõik ELi õigusest tulenevad töötaja õigused.
- ▶ Väljaastumislepinguga on kaitstud ka piirialatöötajate ja piiriala füüsilisest isikust ettevõtjate õigused nendes riikides, kus nad töötavad.

Kutsekvalifikatsioon

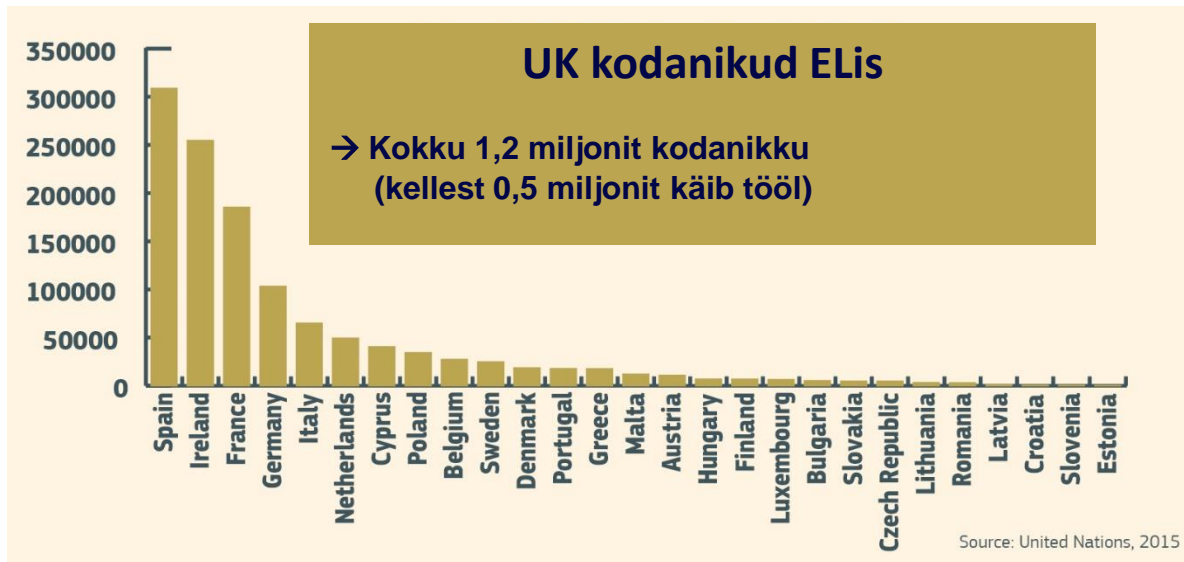
- ▶ Ühendkuningriigi või ELi liikmesriikide varasemad otsused lepinguga hõlmatud kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta jäävad kehtima. Pooleliolevad tunnustamismenetlused viiakse lõpule ja täidetakse.

ELi kodanikud UK-s ja UK kodanikud ELis

Kasutatud andmed on hinnangulised ning toetuvad Ühendkuningriigi (ONS 2015) või ÜRO andmetele (ÜRO 2015). Tegelikud arvud võivad olla teistsugused.

Kohaldatavad menetlused

Konstitutiivne süsteem:

Väljaastumislepingust tulenevate õiguste saamiseks nõutakse kohustusliku taotluse esitamist.

Seda kohaldavad Ühendkuningriik ja need ELi liikmesriigid, kes niiviisi otsustavad

Deklaratiivne süsteem:

Tingimusi täitvatele isikutele antakse automaatselt väljaastumislepinguga ette nähtud õigused.

Seda kohaldavad need ELi liikmesriigid, kes niiviisi otsustavad

→ Sujuvad ja lihtsad haldusmenetlused

→ Halduskulud ei tohi olla suuremad kui riigi kodanike kulud samalaadsete dokumentide taotlemiseks.

Need kodanikud, kellel juba on alaline elamisluba, saavad vahetada selle tasuta.

Rakendamine ja järelevalve

ELi kodanikud ja Ühendkuningriigi kodanikud saavad vastavalt Ühendkuningriigi ja liikmesriikide kohtutes **otse tugineda** väljaastumislepingu kodanike õigusi käsitlevale tekstile.

Ühendkuningriigi kohtud võivad **kaheksa aasta** jooksul pärast üleminekuperioodi lõppu **taotleda Euroopa Liidu Kohtu eelotsust** väljaastumislepingu kodanike õigusi käsitleva osa tõlgendamise küsimustes. Ühendkuningriigi püsielaniku staatuse taotlemise küsimustes hakatakse nimetatud kaheksa-aastast perioodi arvestama 30. märtsist 2019.

Kodanike õiguste rakendamist ja kohaldamist hakkab liidus jälgima Euroopa Komisjon ning Ühendkuningriigis sõltumatu riiklik ametiasutus.

III osa: LIIDUST LAHKUMISEGA SEOTUD KÜSIMUSED

Väljaastumislepingus on ette nähtud üksikasjalikud sätted, mis on vajalikud selleks, et sujuvalt lõpetada järgmiste valdkondadega seotud pooleliolevad protsessid ja kehtivad korrad:

TURULE LASTUD KAUBAD

KAUPADE LIIKUMISE JÄTKUMINE (TOLL)

INTELLEKTUAALOMANDIÕIGUSTE KAITSE

POOLELIOLEV POLITSEIKOOSTÖÖ JA ÕIGUSALANE KOOSTÖÖ
KRIMINAALASJADES

POOLELIOLEV ÕIGUSALANE KOOSTÖÖ TSIVIIL- JA KAUBANDUSASJADES
ENNE ÜLEMINEKUPERIOODI LÖPPU VAHETATUD ANDMED JA TEAVE

POOLELIOLEVAD RIIGIHANKED

EURATOM

POOLELIOLEVAD KOHTU- JA HALDUSMENETLUSED

LIIDU INSTITUTSIOONIDE, ASUTUSTE JA ORGANITE TOIMIMINE

TURULE LASTUD KAUBAD

ELis või Ühendkuningriigis seaduslikult turule lastud kaubad võivad enne üleminekuperioodi lõppu vabalt edasi ringelda, ilma et tooteid oleks vaja kuidagi muuta või uuesti märgistada.

Üleminekuperioodi lõpul turustusahelas olevad kaubad:

võivad **jõuda oma lõppkasutajani**, ilma et nad peaksid vastama ühelegi lisanõudele; selliseid kaupu võib ka **kasutusele võtta**.

jäävad ka edasipidi **liikmesriikide ja Ühendkuningriigi turujärelevalveasutuste kontrolli alla**.

Erand: elusloomade ja loomsete saaduste liikumine

Alates üleminekuperioodi lõpust hakkavad nende suhtes kehtima impordi- ja piiril tehtava sanitaarkontrolli eeskirjad, olenemata sellest, millal need turule lasti.

KAUPADE LIIKUMISE JÄTKUMINE TOLLI VAATEVINKLIST

Tolli, käibemaksu ja aktsiisimaksudega seoses lubatakse enne üleminekuperioodi lõppu **teele pandud** kaupadel sihtkohta liikuda **ELi eeskirjade alusel**.

Enne üleminekuperioodi lõppu alanud piiriüleste tehingute suhtes kohaldatakse pärast üleminekuperioodi lõppu **edasi ELi eeskirju** maksukohustuslaste käibemaksuga seotud õiguste ja kohustuste kohta, nagu aruandekohustused ning käibemaksu tasumine ja tagastamine.

INTELLEKTUAALOMANDIÕIGUSTE KAITSE

ELi kehtivate ühtsete intellektuaalomandiõiguste (kaubamärgid, registreeritud disainilahendused, sordikaitse jne) kaitse Ühendkuningriigi territooriumil säilib.

▶ Kõik õigused on edaspidi Ühendkuningriigis kaitstud kui **riigisisesed intellektuaalomandiõigused**. ELis kehtiv õigus muutub Ühendkuningriigis kohaldatavaks õiguseks **automaatselt**, ilma uue kontrollimise ja **tasuta**.

Kõik ELi geograafilised tähised on endiselt kaitstud

Kõigi kehtivate ELis heaks kiidetud geograafiliste tähiste täielik loetelu on väljaastumislepinguga õiguslikult kaitstud seni, kuni tulevaste suhete raames sõlmitakse uus kõiki geograafilisi tähiseid hõlmav kokkulepe.

Ühendkuningriik tagab kõikide kehtivate geograafiliste tähiste **kaitse vähemalt samal tasemel**. Kaitse tagatakse Ühendkuningriigi riigisestest õigusaktidega.

ELis heaks kiidetud geograafilised tähised, mis kannavad Ühendkuningriigist pärit nimetust (**nt Welsh Lamb, Scotch Whisky**), on ELis endiselt kaitstud.

POOLELIOLEV POLITSEIKOOSTÖÖ JA ÕIGUSALANE KOOSTÖÖ KRIMINAALASJADES

Ühendkuningriigi pooleliolevad politsei- ja kohtumenetlused viiakse lõpule kehtivate ELi õigusnormide alusel.

* Euroopa vahistamismääruse kohta vt üleminekuperioodil kohaldatavad eeskirjad

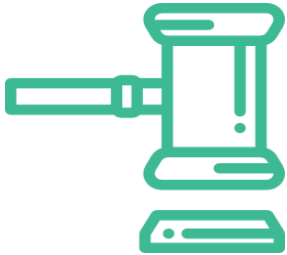
Kuidas see praktikas välja näeb?

Ühendkuningriigis **Euroopa vahistamismääruse*** alusel vahistatud isik antakse üle teda taga otsinud liikmesriigile.

Ühendkuningriigi ja muude liikmesriikide moodustatud **ühine uurimisrühm** jätkab uurimist.

Kui ELi liikmesriigi ametiasutus saab enne üleminekuperioodi lõppu **Ühendkuningriigilt kriminaaltulu konfiskeerimise või teabe esitamise taotluse**, täidetakse see kooskõlas kehtivate ELi õigusnormidega.

POOLELIOLEV ÕIGUSALANE KOOSTÖÖ TSIVIIL- JA KAUBANDUSASJADES

Enne üleminekuperioodi lõppu algatatud kohtumenetluste suhtes kehtivad edasi ELi õigusnormid rahvusvahelise kohtualluvuse kohta piiriülestes tsiviilvaidlustes.

Selliste kohtuasjade suhtes kohaldatakse jätkuvalt ELi õigusnorme kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta.

Mis saab ettevõtjate vahel pooleliolevatest kohtumenetlustest pärast üleminekuperioodi lõppu?

Hollandi ettevõtja ja Ühendkuningriigi ettevõtja vahel on üleminekuperioodi lõpul pooleli kohtuvaidlus Ühendkuningriigi kohtus.

Ühendkuningriigi kohtul säilib pädevus menetleda seda asja vastavalt ELi õigusele.

Üleminekuperioodi lõpul on ettevõtjal Prantsusmaa kohtus pooleli kohtumenetlus Ühendkuningriigi ettevõtja vastu:

Ühendkuningriigis kehtivad Prantsuse kohtu otsuse tunnustamise ja täitmise suhtes jätkuvalt ELi õigusnormid kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta.

ENNE ÜLEMINEKUPERIOODI LÕPPU VAHETATUD ANDMED JA TEAVE

Ühendkuningriik kohaldab pärast üleminekuperioodi lõppu **kõikide isikuandmete suhtes edasi ELi andmekaitse-eeskirju**, kuni EL on langetanud **piisavusotsuse**, mille kohaselt Ühendkuningriigi andmekaitse-eeskirjadega on tagatud andmekaitsemeetmed, mis on ELis kehtivate meetmetega sisuliselt samaväärsed.

POOLELIOLEVAD RIIGIHANKED

Enne üleminekuperioodi lõppu **pooleliolevad riigihankemenetlused** viiakse lõpule ELi õiguse alusel **samade menetluslike ja materiaalõiguse normide kohaselt**.

EURATOM

Ühendkuningriik on täielikult vastutav **tuumaenergialaste kaitsemeetmete** eest ning on võtnud kohustuse kehtestada tulevikus **praeguse Euratomi korraga võrdväärse** katvuse ja tõhususega kord.

Kaitsemeetmetega seotud **Ühendkuningriigi seadmete ja muu vara üleandmine** Euratomilt Ühendkuningriigile.

ELile **makstakse hüvitist** bilansilise väärtuse alusel.

Euratomi rahvusvahelised lepingud ei kehti enam Ühendkuningriigi suhtes.

Ühendkuningriik peab seetõttu alustama koostööd rahvusvaheliste partneritega.

Ühendkuningriigis sealsete organisatsioonide valduses oleva **lõhustuva erimaterjali** omandiõigus läheb Euratomilt üle Ühendkuningriigile. Ühendkuningriigis EL 27 ettevõtjate valduses oleva materjali puhul säilitab Euratom õiguse kiita heaks kõnealuste materjalide müük või üleandmine tulevikus.

Kooskõlas rahvusvaheliste konventsioonide ja Euroopa Aatomienergiaühenduse õigusaktidega on lõplik **vastutus kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete** eest riigil, kus need on toodetud.

POOLELIOLEVAD KOHTUMENETLUSED

Euroopa Liidu Kohtu pädevus Ühendkuningriigiga seotud kohtumenetluste suhtes säilib kõigis kohtumenetlustes, mis on registreeritud Euroopa Liidu Kohtus enne üleminekuperioodi lõppu. Need menetlused peaksid jätkuma lõpliku siduva otsuse langetamiseni liidu õigusnormide kohaselt.
See võimaldab pooleliolevad kohtuasjad korrakohaselt lõpule viia.

4 AASTAT

Ühendkuningriigi vastu võib uusi rikkumismenetlusi Euroopa Liidu Kohtus algatada 4 aasta jooksul pärast üleminekuperioodi lõppu. Need võivad käsitleda ELi õiguse rikkumisi või ELi haldusotsuste mittetäitmist, mis toimusid enne üleminekuperioodi lõppu, või mõnedel juhtudel isegi pärast ülemineku perioodi lõppu.

Selliste uute kohtuasjade kuulumine Euroopa Liidu Kohtu pädevusse on kooskõlas **põhimõttega, et aluslepingu lõpetamine ei muuda ühtegi poolte õigust, kohustust ega õiguslikku olukorda, mis on tekkinud enne lepingu lõpetamist.**

See tagab **õiguskindluse ning võrdsed tingimused** ELi liikmesriikidele ja Ühendkuningriigile seoses olukordadega, mis leidsid aset ajal, kui Ühendkuningriigil olid ELi õigusest tulenevad kohustused.

POOLELIOLEVAD HALDUSMENETLUSED

Kõiki üleminekuperioodi lõpus pooleliolevaid haldusmenetlusi jätkatakse ELi õigusnormide kohaselt.

Üleminekuperioodil jäävad ELi õigusaktid Ühendkuningriigi jaoks täielikult siduvaks. Seetõttu tuleb tagada ELi nõuetest kinnipidamine ja võrdsed tingimused teiste liikmesriikidega.

- ▶ See hõlmab näiteks konkurentsi ja riigiabi käsitlevaid menetlusi, mille ELi institutsioonid, bürood ja asutused on algatanud enne üleminekuperioodi lõppu ning mis on seotud Ühendkuningriigi või sealsete füüsiliste ja juriidiliste isikutega.
- ▶ **UUSI MENETLUSI** võib alata 4 aasta jooksul pärast üleminekuperioodi lõppu järgmiste asjaolude puhul: enne üleminekuperioodi lõppu antud riigiabi juhtumid ning
- ▶ Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlused asjaolude suhtes, mis on leidnud aset enne üleminekuperioodi lõppu, või tollivõla suhtes, mis on tekkinud pärast üleminekuperioodi lõppu.

LIIDU INSTITUTSIOONIDE, ASUTUSTE JA ORGANITE TOIMIMINE

Enne üleminekuperioodi lõppu aset leidnud tegevuste suhtes kohaldatakse edasi praegusi ELi **privileege ja immunitete**.

Mõlemad pooled tagavad ka edaspidi **ametisladuse hoidmise kohustuse järgimise**. Salastatud teavet ja muid dokumente, mille Ühendkuningriik on saanud ELi liikmesuse ajal, tuleb **kaitsta ka edaspidi samal tasemel** nagu enne üleminekuperioodi lõppu.

IV osa: ÜLEMINEK

Üleminekuperioodil kohaldatakse Ühendkuningriigis jätkuvalt ELi õigusakte.

EL käsitleb Ühendkuningriiki nagu liikmesriiki, välja arvatud ELi institutsioonides ja juhtimisstruktuurides osalemine.

Üleminekuperiood annab ametiasutustele, ettevõtjatele ja kodanikele aega Ühendkuningriigi väljaastumisega kohaneda.

Samuti annab see ELile ja Ühendkuningriigile aega **tulevaste suhete üle läbi rääkida.**

Kestus:
30. märtsist 2019
31. detsembrini 2020

Arvestatakse Ühendkuningriigi taotlusega (ligikaudu kaks aastat) ning see langeb kokku ELi praeguse pikaajalise eelarve lõpuga (mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2014–2020).

Mis toimub üleminekuperioodil?

Ühendkuningriigis ja Ühendkuningriigi suhtes **kohaldatakse edasi ELi õigust**, nii nagu ta oleks liikmesriik

---

Ühendkuningriik osaleb edasi ELi tolliliidus ja ühtsel turul koos kõigi nelja vabadusega ning kõikides liidu poliitikavaldkondades.

Ühendkuningriigi jaoks jäävad siduvaks kõikidest ELi rahvusvahelistest kokkulepetest tulenevad kohustused.

Kaubanduses tähendab see, et kolmandatel riikidel säilib senine pääs Ühendkuningriigi turule. Ühendkuningriik ei tohi sõlmida uusi siduvaid kokkuleppeid liidu ainupädevusse kuuluvates valdkondades, välja arvatud juhul, kui liit selleks loa annab.

Ühendkuningriik ei ole enam esindatud ELi institutsioonides, asutustes ega organites

Üleminekuperioodi võimalik pikendamine

Seda võib pikendada ainult üks kord

Otsus tuleb teha enne 1. juulit 2020

ELi ja Ühendkuningriigi vastastikusel kokkuleppel

Kuni 1 või 2 aastat

Üleminekuperioodi võimaliku pikendamise ajal ei osale Ühendkuningriik alates 2021. aasta jaanuarist enam mitmeaastases finantsraamistikus: ta saab osaleda ELi programmides ainult kolmanda riigina.

Üleminekuperioodi pikendamiseks peab Ühendkuningriik tegema ELi eelarvesse nõuetekohase osamakse, mille kohta teeb otsuse ühiskomitee.

Ühendkuningriigi osalemine ELi välis- ja kaitsepoliitikas üleminekuperioodil

Üleminekuperioodil kehtib Ühendkuningriigi suhtes ühine välis- ja julgeolekupoliitika.

Eelkõige rakendab Ühendkuningriik ELi sanktsioonirežiime ning toetab ELi avaldusi ja seisukohti kolmandates riikides ja rahvusvahelistes organisatsioonides.

▶ Ühendkuningriik võib osaleda ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) raames algatatud ELi sõjalistes operatsioonides ja tsiviilmissioonides, kuid tal ei tohi olla neis juhtivat rolli.

Ühendkuningriik saab osaleda ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika asutuste, sealhulgas Euroopa Kaitseagentuuri projektides, kuid **otsustusõigust tal ei ole.**

Näiteks piraatlusevastase ELi sõjalise operatsiooni **EUNAVFOR Somalia** (operatsioon Atalanta) peakorter on üle viidud Ühendkuningriigist Northwoodist Hispaanias asuvasse Rotasse.

Ühendkuningriigi osalemine justiits- ja sisepoliitikas üleminekuperioodil

Üleminekuperioodi jooksul kohaldatakse Ühendkuningriigi suhtes jätkuvalt ELi justiits- ja sisepoliitikat.

Euroopa vahistamismäärus

Euroopa vahistamismäärus jääb kehtima, kuid liikmesriik võib keelduda oma riigi kodanike üleandmisest Ühendkuningriigile, pidades silmas liikmesriigi õiguse aluspõhimõtteid (väljaastumislepingu artikkel 185).

Ühendkuningriigi õigus osaleda või loobuda

Üleminekuperioodil **ei ole Ühendkuningriigil õigust osaleda täiesti uutes meetmetes.**

EL võib siiski **kutsuda Ühendkuningriiki** tegema nende uute meetmete puhul **koostööd** tingimustel, mis on ette nähtud **koostööks kolmandate riikidega.**

Ühendkuningriik võib valida, **kas ta kohaldab** meetmeid, millega muudetakse, asendatakse või töötatakse välja ELi õigusakte, mis olid Ühendkuningriigile siduvad ELi liikmeks olemise ajal.

Milline on mõju kalandusele?

Üleminekuperiood tagab selguse ja prognoositavuse, **pikendades ühise kalanduspoliitika** (ja asjaomaste rahvusvaheliste lepingute tingimuste) kehtivust Ühendkuningriigi suhtes.

Kalapüügivõimalusi käsitlevad otsused on Ühendkuningriigi jaoks siduvad üleminekuperioodi lõpuni.

Ühendkuningriigiga konsulteeritakse tema kalapüügivõimaluste üle iga-aastase otsustusprotsessi eri etappides.

Ühendkuningriik võib ELi kutsel ja niivõrd, kui asjaomane foorum seda võimaldab, **osaleda ELi delegatsiooni liikmena rahvusvahelistel konsultatsioonidel ja läbirääkimistel, et valmistada ette oma tulevast liitumist** asjakohaste rahvusvaheliste foorumitega.

V osa: FINANTSARVELDUS

Väljaastumislepingu finantssätetega tagatakse, et Ühendkuningriik ja EL täidavad kõiki finantskohustusi, mis võeti, kui Ühendkuningriik oli ELi liige.

Euroopa Ülemkogu suunised
29. aprill 2017

Euroopa Ülemkogu suunistes nõuti **ühtset finantsarveldust**, mis hõlmaks ELi eelarvet, Ühendkuningriigi liikmesuse lõpetamist kõikides aluslepingutega loodud organites ja institutsioonides ning Ühendkuningriigi osalemist liidu poliitikaga seotud erifondides ja -rahastutes.

Finantsarveldus hõlmab kõiki neid punkte ja tagab arvelduse.

Kokkulepitud meetodi aluspõhimõtted

1.

Ükski liikmesriik ei tohiks Ühendkuningriigi EList väljaastumise tõttu maksta rohkem või saada vähem.

2.

Ühendkuningriik peaks maksma oma osa liikmeks olemise ajal võetud kohustustest.

3.

Ühendkuningriigilt ei tohiks nõuda, et ta maksaks rohkem ega varem, kui talt oleks nõutud liikmesriigina.

MÄRKUS: kokkulepe ei käsitle Ühendkuningriigi rahaliste kohustuste summat, vaid selle arvutusmeetodit.

Milles kokku lepiti?

Kokkulepitud metoodika võimaldab täita kõiki ELi eelarvega (2014–2020) seotud ühiseid kohustusi, sealhulgas täitmata kulukohustusi 2020. aasta lõpus ja varadega sidumata kohustusi.

Ühendkuningriik tagab jätkuvalt ka laene, mille EL võttis enne tema väljaastumist, ning saab tagasi oma osa kõikidest kasutamata jäänud tagatistest ja kasutusele võetud tagatiste hilisematest tagastustest.

ELi usaldusfondid ja Türgi pagulasrahastu

▶ Ühendkuningriik täidab kõik oma täitmata kulukohustused ELi usaldusfondide ja Türgi pagulasrahastu ees.

Euroopa Arengufond

▶ Ühendkuningriik jätkab osalemist Euroopa Arengufondis ja maksetes, mis on vajalikud kõikide praeguse, 11. Euroopa Arengufondi ja varasemate fondide kulukohustuste täitmiseks.

Euroopa Keskpank

▶ Ühendkuningriigi sissemakstud kapital Euroopa Keskpangas hüvitatakse Inglise Pangale.

Euroopa Investeerimispank

▶ Ühendkuningriigi sissemakstud kapital Euroopa Investeerimispangas makstakse tagasi aastatel 2019–2030, kuid see asendatakse täiendava sissenõutava tagatisega. Ühendkuningriik jätkab kõikide Euroopa Investeerimispanka pooleliolevate tehingute tagamist väljaastumise kuupäevast kuni nende amortiseerumise lõpuni.

Kuidas Ühendkuningriigi osa arvutatakse?

- Ühendkuningriik **osaleb 2019. ja 2020. aasta eelarve** rahastamises ning tema osa arvutatakse protsendina nii, nagu ta oleks endiselt liikmesriik. **2020. aasta järgsete** kohustuste puhul leitakse Ühendkuningriigi osa **suhtena, mille tema 2014.–2020. aastal kättesaadavaks tehtud omavahendid moodustavad kõikide liikmesriikide** (kaasa arvatud Ühendkuningriik) samal perioodil **kättesaadavaks tehtud omavahenditest**. See tähendab, et **Briti tagasimakse** sisaldub Ühendkuningriigi osas.

Milline on Ühendkuningriigi osa ELi varast (ehitistest ja sularahast)?

- ELi vara on ELi omand, sest EL on iseseisev juriidiline isik ja ühelgi liikmesriigil ei ole ELi varale õigust. **Ühendkuningriigi osa ELi kohustustes vähendatakse siiski vastava vara võrra**, sest varaga seotud kohustusi ei ole vaja rahastada ja seega ei pea Ühendkuningriik seda tegema.

Kui kaua Ühendkuningriik maksab?

- Ühendkuningriik maksab **niikaua, kuni viimane pikaajaline kohustus on tasutud**. Ühendkuningriik ei pea maksma varem, kui ta oleks maksnud ELi liikmeks jäädes. Pooled võivad leppida kokku teatavates lihtsustustes.

Kas Ühendkuningriik maksab ELi avaliku teenistuse pensionikohustisi?

- Ühendkuningriik maksab oma osa **pensionite** ja muude töötajatele makstavate hüvitiste **rahastamisest** kuni 2020. aasta lõpuni. Makse tehakse, kui see kuulub tasumisele, nagu ka ülejäänud liikmesriikide puhul.

Kuidas see ELi projekte ja programme mõjutab?

Kõiki ELi projekte ja programme rahastatakse praeguse mitmeaastase finantsraamistiku (2014–2020) lõpuni nii, nagu on ette nähtud.

See annab kindluse kõikidele ELi programmide toetusesaajatele, kaasa arvatud toetusesaajatele Ühendkuningriigis, kes saavad ELi programmide toetust edasi kuni nende lõppemiseni, kuid mitte enam pärast väljaastumist heaks kiidetavatest rahastamisvahenditest.

VI osa: JUHTIMISSTRUKTUUR

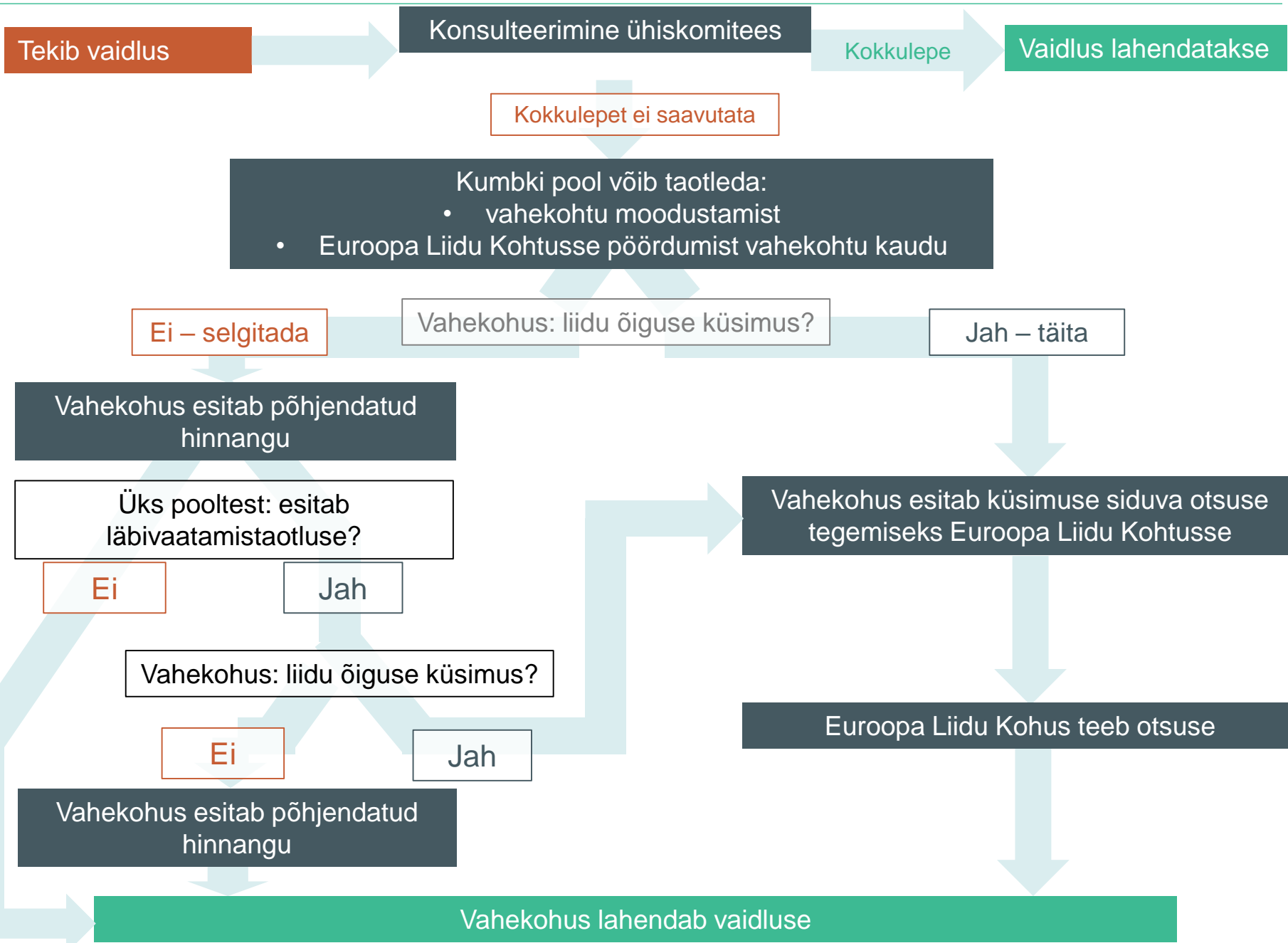
Väljaastumisleping sisaldab institutsionaalset korda lepingu tulemusliku haldamise, rakendamise ja täitmise tagamiseks, kaasa arvatud vaidluste lahendamise mehhanismi.

Lepingu tõlgendamisel tekkiva vaidluse puhul toimub kõigepealt poliitiline konsultatsioon **ühiskomitees**. Kui lahendust ei leita, võib kumbki pool esitada vaidluse vahekohtule siduva otsuse tegemiseks. **Vahekohtu** otsus on ELi ja Ühendkuningriigi jaoks siduv. Nõuetele mittevastavuse korral võib vahekohus kehtestada kahju kannatanud poolele tasutava makse. Kui küsimus käsitleb liidu õigust, siis peab vahekohus suunama selle Euroopa Liidu Kohtusse.

Kui otsust endiselt ei täideta, on pooltel lepingu kohaselt võimalus **peatada proportsionaalselt** väljaastumislepingu enda (välja arvatud kodanike õigusi käsitlev osa) või muude liidu ja Ühendkuningriigi vaheliste kokkulepete osade täitmine. Vahekohus vaatab peatamise läbi.

Vahekohus tuvastab rikkumise

Rikkumise toime pannud isik peab täitma nõuded mõistliku aja jooksul

Dispute about length of reasonable period: panel fixes it

Mõistliku aja lõppedes võib kaebuse esitaja paluda, et vahekohus teeks otsuse nõuete täitmise kohta

Vahekohus kinnitab nõuetele vastavust

Vahekohus võib määrata kindlasummalise või karistusmaks

Kui rikkumise toime pannud pool ei tasu summat **ühe kuu** jooksul või tasub summa, aga ei täida nõudeid **kuue kuu** jooksul, siis võib kaebuse esitaja peatada:

- väljaastumislepingu mis tahes sätte (v.a II osa) kohaldamise
- ELi ja Ühendkuningriigi muu kokkuleppe osade kohaldamise

Vaidlus nõuetele vastavuse või peatamise proportsionaalsuse teemal: otsuse teeb vahekohus

Nõudeid ei täideta

Vahekohus kinnitab nõuetele vastavust

Vaidlus lahendatakse

Protokoll Iirimaa/Põhja-Iirimaa kohta

Protokolli eesmärgid

- ▶ Tagada, et Iirimaa ja Põhja-Iirimaa vahel ei ole ranget piirikontrolli.
- ▶ Sätestada Ühendkuningriigi kohustus mitte vähendada 1998. aasta suure reede (Belfasti) kokkuleppega antud õigusi ja kaitsta saare põhja- ja lõunaosa koostööd.
- ▶ Anda võimalus hoida jõus Iirimaa ja Ühendkuningriigi vahelist ühise reisipiirkonna korda ja säilitada Iirimaa saarel ühtne elektrienergiaturg.

ELi ja Ühendkuningriigi läbirääkijad on leppinud kokku selles, kuidas vältida ranget piirikontrolli Iirimaa ja Põhja-Iirimaa vahel.

Pooled teevad kõik endast oleneva, et sõlmida tulevane leping enne, kui üleminekuperiood lõpeb.

Kui see ei õnnestu, võivad EL ja Ühendkuningriik **üleminekuperioodi** ühiselt pikendada.

Teise võimalusena hakkab alates 2021. aasta jaanuarist Iirimaa ja Põhja-Iirimaa vahel kehtima tagavaralahendus, mille pooled võivad ühiselt läbi vaadata.

Kokkulepe on kindlustuspoliis, millega tagatakse, et olenemata asjaoludest ei toimu Iirimaa ja Põhja-Iirimaa vahel ranget piirikontrolli, ning kaitstakse 1998. aasta suure reede (Belfasti) kokkuleppe kõiki mõõtmeid, koostööd saare põhja- ja lõunaosa vahel ning kogu saare majandust.

3 VARIANTI, MILLE ABIL SAAB VÄLTIDA RANGET PIIRIKONTROLLI PÄRAST ÜLEMINEKUPERIOODI LÕPPU

a **Tulevane kokkuleppe**, millega kõrvaldatakse range piirikontrolli vajadus

b **Üleminekuperioodi pikendamine** (ainult korra ja piiratud kestusega), et tagada **a** rakendamine

c **Kaitsemeetmel põhinev lahendus**, kui **a** pole kasutusel ja kuni selle kasutuselevõtuni

+ **Ühine läbivaatamismehhanism**, mille abil võidakse järeldada, et kaitsemeetmel põhinev lahendus pole enam vajalik

Mis on ühtne tolliterritoorium?

See koosneb ELi ja Ühendkuningriigi tolliterritooriumist.

See tähendab, et tagavaralahendust kasutades:

1. viib Ühendkuningriik **tollimaksud ja oma tolliterritooriumil kohaldatavad eeskirjad vastavusse** ELi välistariifide ja päritolureeglitega;

2. ei ole ELi ja Ühendkuningriigi vahel **tollimakse, kvoote ega päritolureeglite kontrollid**, välja arvatud **kalapüügi- ja vesiviljelustoodete puhul**;

3. EL ja Ühendkuningriik on **võtnud kohustuse tagada võrdsed võimalused** ja sobilikud nõuete täitmise tagamise mehhanismid, et ELi 27 liikmesriigi ja Ühendkuningriigi vahel toimiks aus konkurents;

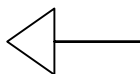
4. EL rakendab oma kaubanduse kaitse poliitikat ja üldist soodustuste süsteemi ühtse tolliterritooriumi mõlema osa suhtes. Ta konsulteerib Ühendkuningriigiga meetmete osas, mille võtmist ta kaalub.

Kalanduskokkuleppeid käsitletakse tulevase üldise partnerluse üle peetavate läbirääkimiste raames.

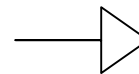
EL ja Ühendkuningriik annavad endast parima, et jõuda kalanduse ja vesiviljeluse suhtes kokkuleppele 1. juuliks 2020.

Üks põhitingimusi selleks, et ühtne tolliterritoorium hõlmaks ka kalandus- ja vesiviljelustooteid, on jõuda kokkuleppele vetele juurdepääsu ja kalapüügivõimaluste osas.

- Veterinaar- ja fütosanitaarasutused (SPS-BIP), julgeolekuasutused

Toll koostöös

Turujärelevalveasutused

Julgeoleku ja ohutuse kontroll PIIRIL

- Saabumiseelselt deklareeritud kauba julgeolekukontroll (nn pomm pakis)
- Elusloomad
- Loomsed saadused
- Muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsed kõrvalsaadused
- Isiklikuks tarbimiseks ettenähtud loomsed saadused
- Hiina ja Hongkongi plastkõõgitarbed
- Värske puu- ja köögivilid
- Kõrge riskiteguriga mitteloome toid ja sööt
- Söödav muskushibisk, Indiast pärit karrilehed
- Lubamatu geneetiliselt muundatud riis Hiinast pärit riisitoodetes
- Fukushima pärit toid ja sööt
- Guarkummi Indiast
- Taimetervis
- Teatavate püünisraudu kasutatavatest riikidest pärit loomaliikide karusnahk
- Invasiivsed võõrliigid

Finantskontroll IMPORDITOLLI- ASUTUSES

- Riskipõhine kontroll tollideklaratsioonide alusel kõigi tolliprotseduurile suunatud kaupade puhul (liidu tolliseadustik)
- Kaupade klassifitseerimine
- ~~Päritolu~~/ Vabasse ringlusse lubamise tõendamine
- Tolliväärtus
- ~~Tollimaksud~~
- Käibemaks
- Aktsiis

Turujärelevalve IMPORDITOLLI- ASUTUSES

- Tööstustoodetele
- Riskianalüüsil põhinev kontroll, vabasse ringlusse lubamise peatamine, turujärelevalveasutuste otsus, keeldumine või ringlusse lubamine
- Tagamine, et liidu turule lastakse ainult nõuetele vastavaid tooteid (määrus (EÜ) nr 765/2008)
- 68 õigusakti, millega ühtlustatakse ELi eeskirjad toiduks mittekasutatavate toodete kohta (nt mootorsõidukite tüübikinnitus, mänguasjade ohutus, osoonikihti kahandavad ained, CE-märgis, ELi ökomärgis, pürotehnilised tooted, tsiviilotstarbelised lõhkeained, isikukaitsevahendid)
- Inim- ja veterinaaravimite erieeskirjad

Tolliliit

Kas Põhja-Iirimaa ja ELi normid ja eeskirjad jäävad endiselt

Tagavaralahenduse kasutamise korral jätkab Ühendkuningriik Põhja-Iirimaa puhul õigusnormide teatavat regulatiivset vastavusse viimist ELiga.

Selleks et vältida ranget piirikontrolli Iirimaa saarel ja tagada, et Põhja-Iirimaa ettevõtted saaksid piiranguteta tuua tooteid ELi ühtsele turule, viiakse Põhja-Iirimaa õigusaktid jätkuvalt vastavusse piiratud hulga ELi õigusnormidega, mis on hädavajalikud range piirikontrolli vältimiseks, nimelt:

kaupade käibemaksu ja aktsiisi käsitlevad õigusaktid

tootenõudeid käsitlevad õigusaktid

veterinaarkontrollide sanitaareeskirjad (sanitaar- ja fütosanitaareeskirjad)

põllumajandusliku tootmise ja põllumajandustoodete turustamise eeskirjad

riigiabi eeskirjad

Põhja-Iirimaa jääb kehtima ka ELi tolliseadustik, arvestades asjaolu, et EL ja Ühendkuningriik kuuluvad ühtse tolliterritooriumi alla.

Kuidas toimib Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa kaitsemeetmel põhinev lahendus?

Tagamaks, et Põhja-Iirimaa ettevõtted saaksid tuua kaupu ELi ühtsele turule ilma piiranguteta ja piirikontrollita Iirimaa ja Põhja-Iirimaa piiril on vaja kontrollida kaupu, mis tuuakse ülejäänud Ühendkuningriigist Põhja-Iirimaaale.

Tarbijate, kauplejate ja ettevõtete kaitsmiseks siseturul on olenevalt riskidest vaja teha mõningaid kontrole, et määrata kindlaks vastavus ELi nõuetele.

EL ja Ühendkuningriik on leppinud kokku, et neid kontrole tehakse võimalikult vähe pealetükkival viisil. Kontrollide ulatust ja sagedust on võimalik veelgi vähendada ELi ja Ühendkuningriigi vaheliste tulevaste kokkulepete abil.

DETSENTRALISEERITUD PROTSESSID

LIVERPOOLIST...

- ✓ Veebis deklareerimine, näiteks transiit (eelnevalt)

KONTROLLID

Tööstustooted:

Transiidisadamas või praamiületuse ajal skannitav vöötkood (liikumise viitenumber)

AINUS SÜSTEEMAATILINE KONTROLL PÕHJA-IIIRIMAA SADAMATES JA LENNUJAAMADES

Elusloomad, taimed ja loomsed saadused : sanitaar- ja fütosanitaarkontroll

...BELFASTI

- Kontrollid sihtkohas
- ✓ Riskipõhised kontrollid sihtkohas*
  - ✓ Toodete turule laskmise ajal turujärelevalve-asutuse tehtavad regulatiivsetele nõuetele vastavuse kontrollid

*Asjaomaste asutuste jagatud teabel põhinev riskianalüüs, et pidada nõuetele mittevastavad tooted piiril paremini kinni

Need protsessid:

kaitsevad tarbijaid ohtlike toodete eest

kaitsevad rahva- ja loomatervist

hoiavad ära pettusi ja ebaseadusliku kauba müüki

Millistes võrdsete tingimuste tagamise meetmetes on kokku lepitud?

Selleks et reguleerida ELi ja Ühendkuningriigi ühtsel tolliterritooriumil **avatud ja õiglase konkurentsi** nõuetekohast toimimist, tuleb eelkõige võtta arvesse **majanduslikku seotust ja geograafilist lähedust**.

Protokolliga muudetakse Ühendkuningriigi suhtes siduvaks **materiaalõiguse normid**, mis põhinevad ELi ja rahvusvahelistel standarditel, **nõuetekohased rakendusmehhanismid** ning **nõuete täitmise tagamise ja vaidluste lahendamise mehhanismid**.

Keskkonna-, töö- ja sotsiaalkaitse nõuded põhinevad ELi ja rahvusvaheliste standarditega praegu tagatava kaitse taseme **säilitamise põhimõttel**. Riigiabi nõuded viiakse **dünaamiliselt üksteisega vastavusse**.

Võrdsete tingimuste tagamise meetmed	Materiaalõiguse normid	Nõuete täitmise tagamine UKs	Vaidluste lahendamine
 RIIGIABI mõjutab ELi/P-iri kaubandust mõjutab ELi/Suurbritannia kaubandust	dünaamiline ELi õigusnormidega vastavusse viimine	Euroopa Komisjon	Euroopa Liidu Kohus
	dünaamiline ELi õigusnormidega vastavusse viimine	UK sõltumatu asutus	Ühiskomitee ja vahekohus
 KONKURENTS	Kajastab ELi õigust ja on seotud selle arenguga	UK sõltumatu asutus	Ühiskomitee ja vahekohtumenetlus UK õigusnormide täitmiseks
 MAKSUSTAMINE	Hea maksuhaldustava järgimine	UK ametiasutused	Ühiskomitee
	Kolme direktiivi rakendamiseks kasutatavate UK õigusnormide nn külmutamine*		Ühiskomitee ja vahekohus
	UK võtab kohustuse järgida käitumisjuhendit		Ühiskomitee
 KESKKOND	2030. aasta kvantitatiivsete eesmärkide säilitamine ja nn külmutamine	UK sõltumatu asutus	Ühiskomitee ja vahekohtumenetlus UK õigusnormide täitmiseks
 TÖÖÕIGUS- JA SOTSIAALNORMID	Kaitsetaseme säilitamine	UK ametiasutused	Ühiskomitee ja vahekohtumenetlus UK õigusnormide täitmiseks

Võrdsete tingimuste tagamise meetmed (1/5)

RIIGIABI

Kaks olukorda: **A:** riigiabi mõjutab ELi ja Põhja-Iirimaa kaubandust; **B:** riigiabi mõjutab ELi ja Suurbritannia kaubandust

MATERIAALÕIGUSE NORMID

Ühendkuningriik kohaldab ELi riigiabi eeskirju täies ulatuses.

Dünaamiline vastavusse viimine.

NÕUETE TÄITMISE TAGAMINE ÜHENDKUNINGRIIGIS

A. Pole vajalik: Euroopa Komisjon tagab jätkuvalt otseselt riigiabi õigusnormide täitmise tagavaralahenduse abil, kui see rakendub. Euroopa Liidu Kohtule jääb küsimuste lahendamise pädevus.

B. Ühendkuningriik loob sõltumatu täitevasutuse, millel on samad volitused kui Euroopa Komisjonil ja mis on Ühendkuningriigi kohtute järelevalve all.

Sõltumatu asutus ja Euroopa Komisjon teevad koostööd.

Euroopa Komisjonil on ka kaebeõigus Ühendkuningriigi kohtutes.

VAIDLUSTE LAHENDAMINE

A. Ei ole Euroopa Komisjoni ja Euroopa Liidu Kohtu tehtava kontrolli tõttu vajalik.

B. Vaidluste lahendamise mehhanism, sealhulgas vahekohtumenetlus koos asja Euroopa Liidu Kohtusse andmisega, ja sanktsioonid. Võimalus võtta ajutisi meetmeid.

Võrdsete tingimuste tagamise meetmed (2/5)

KONKURENTS (v.a riigiabi)

MATERIAALÕIGUSE NORMID

ELi toimimise lepingu õigusnormide dubleerimine järgmistes valdkondades:

- moonutavad kokkulepped,
- valitseva seisundi kuritarvitamine,
- monopolid.

Samaväärsed normid koondumiste kontrollimiseks

ELi õigustik ja kohtupraktika tõlgendamise allikatena

Nõue järgida riigi osalusega ettevõtteid käsitlevaid rahvusvahelisi standardeid ja tagada, et nõuded oleksid mittediskrimineerivad.

NÕUETE TÄITMISE TAGAMINE ÜHENDKUNINGRIIGIS

Nõue võtta ELi toimimise lepingu õigusnormid üle riiklikusse õigusesse ning luua sõltumatu riiklik konkurentsinoete täitmise tagamise asutus (praegu Ühendkuningriigi konkurentsi- ja turuamet (CMA)) ja kohtuliku läbivaatamise süsteem.

Kohustus võtta kasutusele tulemuslik järelevalve ja tagada kohustuste täitmine.

VAIDLUSTE LAHENDAMINE

Materiaalõiguse normidega seotud vaidlused lahendatakse ühiskomitees ja nende suhtes ei kohaldata vahekohtumenetlust.

Vaidlused, mis käsitlevad Ühendkuningriigi kohustust teha järelevalvet ja tagada nõuete täitmine, lahendatakse vahekohtumenetluse abil.

Võrdsete tingimuste tagamise meetmed (3/5)

MAKSUSTAMINE

KOHUSTUSED

Kohaldatakse hea maksuhaldustava klauslit ning rakendatakse ülemaailmsete maksustandardite ja OECD maksubaasi kahanemise ja kasumi ümberpaigutamise standardeid.

Ühendkuningriik kinnitab, et ta on võtnud kohustuse piirata kahjulikke maksumeetmeid ja järgida ELi äriühingute maksustamise käitumisjuhendit.

Ühendkuningriik kohaldab jätkuvalt siseriiklikku õigust, millega on üle võetud ELi direktiivid, mis käsitlevad järgmist: maksuteabe vahetamine, maksustamise vältimise vastased õigusnormid ning krediidasutuste/investeerimisühingute aruandlus riikide lõikes.

NÕUETE TÄITMISE TAGAMINE ÜHENDKUNINGRIIGIS

Ühendkuningriigi ametiasutuste poliitika kujundamisel kohaldatakse hea maksuhaldustava põhimõtteid.

Ühendkuningriigi ametiasutuste poliitika kujundamisel kohaldatakse ELi käitumisjuhendi põhimõtteid.

Täpselt määratletud õigusnorme kohaldatakse tavapärase riikliku rakendusmehhanismi abil (Ühendkuningriigi maksuhaldurite poolt).

VAIDLUSTE LAHENDAMINE

Kõiki hea maksuhaldustava klausliga ja käitumisjuhendi rakendamisega seotud küsimusi arutatakse ühiskomitees.

Täielik vaidluste lahendamine, sealhulgas vahekohtumenetlus, UK poolt kehtima jäetud siseriiklike õigusnormide asjus, millega on üle võetud ELi direktiivid (võimalusega pöörduda Euroopa Liidu Kohtusse).

Võrdsete tingimuste tagamise meetmed (4/5)

KESKKOND

MATERIAALÕIGUSE NORMID

Säilitatakse praegune olukord – ülemineku lõpus ei tohi üheski olulisel valdkonnas alandada kaitsetaset võrreldes ELi standarditega tagatuga.

Tuleb järgida peamisi keskkonnaalaseid põhimõtteid, sh ettevaatuspõhimõtet ja põhimõtet „saastaja maksab“.

ELi õiguse alusel määratakse konkreetsed eesmärgid olulistel valdkondades, näiteks tööstusheited ja õhusaasteainete riiklikud ülemmäärad.

Meetmed, mis on vajalikud, et mõlemad pooled täidaksid oma kohustusi kliimamuutusi käsitlevate rahvusvaheliste kokkulepete, sealhulgas Pariisi kliimakokkuleppe alusel.

Ühendkuningriik võtab kasutusele süsinikdioksiidi heite maksustamise süsteemi, mis on vähemalt sama tulemuslik kui ELi kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem.

NÕUETE TÄITMISE TAGAMINE ÜHENDKUNINGRIIGIS

Ühendkuningriik võtab kohustuse täita tulemuslikult praeguse olukorra säilitamise kohustus ning tagada ühiseid standardeid kajastavate õigusnormide ja tavade järgimine.

Ühendkuningriik võtab kohustuse säilitada tulemuslikku haldus- ja kohtumenetlust ning tulemuslikke õiguskaitsevahendeid

Ühendkuningriik loob sõltumatu kohaliku asutuse, millel on komisjoniga võrdväärsed volitused teha keskkonnakohustuste täitmise seiret ja järelevalvet, esitada selle kohta aruandeid ning tagada nende kohustuste täitmine.

VAIDLUSTE LAHENDAMINE

Materiaalõiguse normidega seotud vaidlused lahendatakse ühiskomitees.

Täielik vaidluste lahendamine, sealhulgas vahekohtumenetlus, mis käsitleb Ühendkuningriigi nõuete täitmise tagamise süsteemi tulemuslikkust olukorra säilitamise kohustuste täitmisel.

Võrdsete tingimuste tagamise meetmed (5/5)

TÖÖÕIGUS JA SOTSIAALKAITSE

KOHUSTUSED

Säilitatakse praegune olukord – kaitsetaset ei vähendada ülemineku lõpus alla ELi standarditega tagatud taseme töö- ja sotsiaalkaitse, tööalaste põhiõiguste, tervishoiu ja -ohutuse, õiglaste töötingimuste ja tööstandardite, ettevõttes informeeritud ja ära kuulatud olemise õiguse ning restruktureerimise valdkonnas.

Tuleb rakendada tulemuslikult Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni konventsioone ja Euroopa Nõukogu sotsiaalharta.

NÕUETE TÄITMISE TAGAMINE ÜHENDKUNINGRIIGIS

Ühendkuningriik võtab kohustuse täita tulemuslikult praeguse olukorra säilitamise kohustus ning tagada ühiseid standardeid kajastavate õigusnormide ja tavade järgimine.

Ühendkuningriik võtab kohustuse säilitada tulemuslik töötingimuste kontrollimise süsteem, tulemuslik haldus- ja kohtumenetlus ning tulemuslikud õiguskaitsevahendid.

VAIDLUSTE LAHENDAMINE

Materiaalõiguse normidega seotud vaidlused lahendatakse ühiskomitees.

Täieulatuslik vaidluste lahendamine, sealhulgas vahekohtumenetlus, mis käsitleb Ühendkuningriigi nõuete täitmise tagamise süsteemi tulemuslikkust olukorra säilitamise kohustuste täitmisel.

Läbivaatamismehhanism

Kui EL või Ühendkuningriik leiab pärast üleminekuperioodi, et protokoll ei ole kas tervikuna või osaliselt enam vajalik, võib ta teatada sellest teisele poolele ja esitada oma põhjendused.

Ühiskomitee vaatab teatise läbi ning võib küsida arvamust 1998. aasta suure reede (Belfasti) kokkuleppe alusel loodud asutustelt.

Pärast arutelusid ühiskomitees võivad EL ja Ühendkuningriik ühiselt otsustada, et protokoll ei ole kas tervikuna või osaliselt oma eesmärkide täitmiseks enam vajalik.

Mida protokoll lisaks tagavaralahendusele veel sisaldab?

Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokoll sisaldab sätteid, mis käsitlevad mitmeid muid Iirimaa saarel valitsevaid konkreetseid asjaolusid, eelkõige:

IIRIMAA JA ÜHENDKUNINGRIIGI ÜHINE REISIPIIRKOND	ÜHENDKUNINGRIIGI KOHUSTUS MITTE VÄHENDADA ÕIGUSI, TAGATISI JA VÕRDSEID VÕIMALUSI	ÜHTNE ELEKTRIENERGIATURG	KOOSTÖÖ SAARE PÕHJA- JA LÖUNAOSA VAHEL
<p>ning sellega seotud õigused ja privileegid jäävad kehtima kooskõlas ELi õigusega, eelkõige ELi kodanike vaba liikumise valdkonnas.</p>	<p>nagu on sätestatud suure reede (Belfasti) 1998. aasta kokkuleppes, sealhulgas seoses ELi õigusega mittediskrimineerimise kohta. Seda kohustust täidetakse ja selle järele valvatakse erimehhanismide kaudu.</p>	<p>võib Iirimaa saarel säilida.</p>	<p>jätkub, sealhulgas järgmistes valdkondades: keskkond, tervishoid, põllumajandus, transport, haridus ja turism, energeetika, telekommunikatsioon, ringhääling, siseveekalastamine, õigus- ja turvalisusküsimused, kõrgharidus ja sport.</p>

Küprosel asuvate suveräänsete baasipiirkondade protokoll

- ▶ **Protokolliga kaitstakse pärast Ühendkuningriigi liidust väljaastumist suveräänsetes baasipiirkondades elavate ja töötavate küproslaste huve.**

Protokoll eesmärg on tagada, et suveräänsetes baasipiirkondades jätkatakse ELi õiguse kohaldamist Küprose ELiga ühinemise akti protokollis nr 3 märgitud valdkondades, ilma et õiguste tagamise katteks või peatuks, **eelkõige suveräänsetes baasipiirkondades töötavate ja elavate tuhandete Küprose tsiviilelanike puhul.**

See kehtib näiteks **tolli, maksustamise, kaupade, põllumajanduse, kalanduse ning veterinaar- ja fütosanitaareeskirjade** poliitikavaldkonna puhul.

Suveräänsete baasipiirkondade territoorium jääb jätkuvalt **liidu tolliterritooriumi osaks**. Suveräänsetes baasipiirkondades toodetud kaupu käsitatakse ELis vabas ringluses olevate kaupadena.

Protokolliga antakse **Küprose Vabariigile vastutus liidu õiguse rakendamise ja täitmise tagamise eest** seoses enamiku hõlmatud valdkondadega, välja arvatud eraldusjoone määruse kohaldamise aspektid.

Gibraltari protokoll

Euroopa Ülemkogu 29. aprilli 2017. aasta suunistes on märgitud: „[Ü]kski ELi ja Ühendkuningriigi vaheline leping [ei või] kohalduda Gibraltari territooriumi suhtes, kui Hispaania Kuningriigi ja Ühendkuningriigi vahel ei ole kokkulepet.“

Hispaania ja Ühendkuningriigi vaheliste kahepoolsete läbirääkimiste tulemusena moodustab Gibraltari protokoll koos Hispaania ja Ühendkuningriigi vaheliste kahepoolsete **vastastikuse mõistmise memorandumitega** Gibraltari kohta tervikliku dokumendipaketi.

- ▶ **Protokolliga on ette nähtud Hispaania ja Ühendkuningriigi halduskoostöö Gibraltari küsimuses mitmes poliitikavaldkonnas üleminekuajal ning väljaastumislepingu kodanike õigusi käsitleva osa rakendamise alal.**

Selles käsitletakse **kahepoolset koostööd kodanike õiguste, tubaka ja muude toodete, keskkonna ning politsei- ja tolliküsimuste** valdkonnas ning see sisaldab kahepoolset kokkulepet **maksustamise ja finantshuvide kaitse** kohta.

Protokolli kohaldamise järele valvamiseks on loodud **erikomitee**.

Mida ütleb väljaastumisleping tulevaste suhete üle peetavate läbirääkimiste kohta?

EL ja Ühendkuningriik teevad kõik endast oleneva, et pidada kiiresti läbirääkimisi tulevaste suhete alaste lepingute üle.

Mõlemad kohustuvad tegutsema heas usus.

Ühine eesmärk on tagada, et selliseid kokkuleppeid kohaldataks võimaluste piires alates üleminekuperioodi lõpust.

Seejuures tuleb täielikult järgida ELi ja Ühendkuningriigi õiguskorda.

See tähendab, et läbirääkimisi alustatakse alles siis, kui Ühendkuningriik on EList lahkunud.